

การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนินงาน
ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย

นายพิชญ์ จรินทร์พิทักษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-105-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ECONOMIES OF SCALE AND ECONOMIES OF SCOPE IN
FINANCE AND SECURITIES COMPANIES : A CASE OF THAILAND

Mr. Pitoon Jarintippitak

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

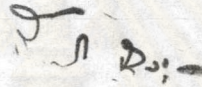
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-105-7

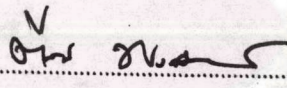
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตการค้าดำเนินงานของ
บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย
โดย นาย พิจรุย์ จรินทร์พิทักษ์
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารุมา อึ้งกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

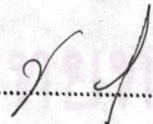

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อึ้งสุวรรณ)

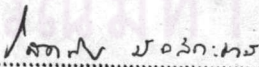
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

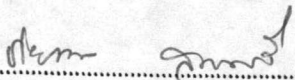
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิรณ พงศ์มพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารุมา อึ้งกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสติดิธร มัลลิกะมาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี)

พิชурย์ จรินทร์พิทักษ์ : การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (ECONOMIES OF SCALE AND ECONOMIES OF SCOPE IN FINANCE AND SECURITIES COMPANIES : A CASE OF THAILAND)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.จารุมา อึ้งกุล , 150 หน้า. ISBN 974-634-105-7

จุดมุ่งหมายของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อศึกษาการประหยัดต่อขนาดของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย และเพื่อศึกษาการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานสำหรับธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย โดยแบ่งเป็น บริษัทขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และบริษัทโดยรวม โดยใช้แบบจำลองสมการต้นทุน Translog Cost Function เพื่อศึกษาการประหยัดต่อขนาดจากการใช้ปัจจัยการผลิต ซึ่งประกอบด้วย อัตราค่าจ้างแรงงาน อัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืม และราคาที่แท้จริงของสินค้านำเข้า โดยใช้ข้อมูลของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยจำนวน 71 บริษัท ในปีพ.ศ.2535

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยมีการประหยัดต่อขนาดทุกบริษัท และหากแบ่งบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก พบว่าในกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีการประหยัดต่อขนาดมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า ในขณะที่กลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางและเล็ก บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าไม่จำเป็นต้องมีการประหยัดต่อขนาดที่มากกว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีขนาดเล็กกว่า อย่างไรก็ตามบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่โดยเฉลี่ยมีการประหยัดต่อขนาดมากกว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางโดยเฉลี่ย และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางโดยเฉลี่ยมีการประหยัดต่อขนาดมากกว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดเล็กโดยเฉลี่ย

ผลการศึกษาการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทย พบว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมไม่มีการประหยัดจากการดำเนินธุรกิจรวมกันของธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์เช่นเดียวกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่และขนาดกลาง ในขณะที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดเล็กมีการประหยัดจากการดำเนินธุรกิจรวมกันของธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ ผลการศึกษาการประหยัดต่อขนาดจากการใช้ปัจจัยการผลิตพบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยมีการประหยัดต่อขนาดจากการใช้ปัจจัยการผลิต อัตราค่าจ้างแรงงาน และราคาที่แท้จริงของสินค้านำเข้า ในขณะที่ไม่มีการประหยัดต่อขนาดจากการใช้ปัจจัยการผลิตอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืม

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C460131 : MAJOR ECONOMICS.

KEY WORD: ECONOMIES / FINANCE / SECURITIES / COMPANIES

PITON JARINTIPPITAK : ECONOMIES OF SCALE AND ECONOMIES OF SCOPE
IN FINANCE AND SECURITIES COMPANIES : A CASE OF THAILAND.
THESIS ADVISOR: ASST. PROF. CHARUMA ASHAKUL , Ph.D. 150 pp.
ISBN 974-634-105-7

The goal of this research is to study the economies of scale and the economies of scope in finance and securities companies. In this thesis, Thailand is focused as a case study and translog cost function model is applied to analyze the situation. The study emphasized on the elasticities of cost with respect to input price ratio of labour, interest and capital. Data from 71 finance and securities companies in 1991 are utilized in the analysis.

The result shows that, there is economies of scale for all companies. In group of large-size companies, the economies of scale in larger companies are more than smaller companies, whereas in group of medium and small sized companies are not necessary. However, the economies of scale in large-sized companies by averaged are the most advantageous, while the small-sized companies by averaged are the least advantageous.

On the other hand, finding on the economies of scope indicates that, there is no economies of scope for all finance and securities companies in general. However, if these companies are separated into three groups, large and medium sized companies shows the same results but in small sized companies, economies of scope do exists. In case of elasticities of cost with respect to input price ratio of labour and capital, the analysis shows that they are less than 1 while the interest is more than 1.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารุมา อึ้งกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ในด้านวิชาการ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริม พงศ์มพัฒน์ ที่ให้ความกรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสคติธร มัลลิกะมาส และ อาจารย์ ดร. ชโยคม สรรพศรี ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่สำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ด้านคำแนะนำ และคำข้อมูล รวมทั้ง พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา คำแนะนำ และกำลังใจ ด้วยดีตลอดมา

ผู้เขียนขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของ อาปา อาม่า อาม่า และ อาเฮียทั้งสอง ที่อุปการะเลี้ยงดู ส่งเสียให้การศึกษา สนับสนุน ให้ความหวังใจ และให้กำลังใจ ต่อผู้เขียนตั้งแต่กำเนิดจนถึงปัจจุบัน และต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยดีมาตลอด

ท้ายสุดนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความดีอยู่บ้าง ขอบอความดีเหล่านี้แก่ผู้มีพระคุณทั้งหลาย ดังที่กล่าวมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาม่า ที่เพิ่งจะจากไปขอให้ดวงวิญญาณของอาม่า ผู้สุขดิเทอญ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องใดๆก็ตาม ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ. ที่นี้ด้วย

พิชญ์ จรินทร์พิทักษ์

พฤษภาคม 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่ทำการศึกษา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	21
1.3 ขอบเขตการศึกษา	21
1.4 ข้อมูลและแหล่งที่มาข้อมูล.....	22
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	22
บทที่ 2 ลักษณะที่สำคัญของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์	
2.1 ความเป็นมาของธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์.....	23
2.2 ความหมายของธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์.....	24
2.3 แหล่งเงินทุนของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์.....	25
2.4 การใช้ไปของเงินทุน.....	26
2.5 โครงสร้างค่าใช้จ่าย.....	27
บทที่ 3 ทฤษฎี งานวิจัยในอดีตและวิธีการศึกษา	
3.1 แนวคิดและทฤษฎี	35
3.2 การศึกษาและวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง	45
3.3 วิธีการศึกษา	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 การศึกษาบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวม	84
4.2 การศึกษาบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่.....	87
4.3 การศึกษาบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลาง.....	88
4.4 การศึกษาบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดเล็ก.....	89
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป	103
5.2 ข้อเสนอแนะ	105
รายการอ้างอิง	106
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	109
ภาคผนวก ข	115
ภาคผนวก ค	117
ภาคผนวก ง	122
ประวัติผู้เขียน	150

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ	2
1.2 แสดงปริมาณสินทรัพย์ (ร้อยละ) ของสถาบันการเงิน	6
1.3 แสดงปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ) ของสถาบันการเงินที่ให้กู้แก่บุคคล และธุรกิจเอกชน	7
1.4 แสดงปริมาณค่าใช้จ่าย กำไรสุทธิ ต่อสินทรัพย์ และส่วนของทุนของบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์โดยรวม	11
1.5 แสดงค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน กำไรสุทธิและสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ แบ่งเป็นขนาดใหญ่ กลาง เล็ก	12
1.6 แสดงค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน กำไรสุทธิ และสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทหลักทรัพย์	20
2.1 แสดงแหล่งเงินทุนของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	30
2.2 แสดงการใช้เงินทุนของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	31
2.3 แสดงรายละเอียดเงินลงทุนในหลักทรัพย์	32
2.4 แสดงรายละเอียดเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ธุรกิจเงินทุน	32
2.5 แสดงรายละเอียดเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์	33
2.6 แสดงโครงสร้างค่าใช้จ่ายของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	34
4.1 แสดงค่าสถิติที่ได้จากการประมาณการ	92
4.2 แสดงค่าการประหยัคต่อขนาดของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวม	93
4.3 แสดงค่าการประหยัคต่อขนาดโดยเฉลี่ย	97
4.4 แสดงค่าการประหยัคจากการขยายขอบเขตการดำเนินงาน	97
4.5 แสดงการประหยัคต่อขนาดจากการใช้ปัจจัยการผลิต	98

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
3.1	แสดงการประหยัดต่อขนาดการผลิต ของการผลิตในกรณี ผู้ผลิตที่ทำการผลิต ผลผลิตมากกว่าหนึ่งชนิด	36
3.2	แสดงความสัมพันธ์ของต้นทุนการผลิตรวม เมื่อทำการผลิตสินค้า 2 ร่วมกัน และเกิดการประหยัดจากการขยายขอบเขตการผลิต	43
3.3	แสดงความสัมพันธ์ของต้นทุนการผลิตรวม เมื่อทำการผลิตสินค้า 2 ร่วมกัน และเกิดการประหยัดต่อขนาด พร้อมกับการเกิดการประหยัดจากการขยาย ขอบเขตการผลิต	44
4.1	แสดงการประหยัดต่อขนาดของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์โดยรวม	99
4.2	แสดงการประหยัดต่อขนาดของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดใหญ่	100
4.1	แสดงการประหยัดต่อขนาดของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดกลาง	101
4.1	แสดงการประหยัดต่อขนาดของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดเล็ก	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย